

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

3

1906

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ της Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— **Ἀλέξιος Δεσύπατος.** Εἰς τὰ ἀνύπαρκτα ὀνόματα (Ἴδε τὰς ἡμᾶς Μικτὰς σελίδας σ. 457 κ. ἑ. καὶ Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Α' σ. 321 κ. ἑ.) προσθετέον τὸ τοῦ Alexis Bissipati. Εὐρίσκομεν δὲ τοῦτον μνημονευόμενον ὡς ἀπεισταλμένον τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ Παλαιολόγου τῷ 1406 πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Γαλλίας Κάρολον V' πρὸς τῷ Κωνσταντίνῳ Ῥάλλῃ παρὰ τῷ *Berger de Xivrey* (*Mémoire sur la vie et les ouvrages de l'empereur Manuel Paléologue* ἐν τοῖς *Mémoires de l'Institut de France* Τόμ. ΙΘ' τοῦ 1853 μέρ. β' σ. 140 καὶ σ. 152: *Constantinum Rally, et Alexium Bissipati*). Παρίλαβε δὲ τοῦτο τὸ ὄνομα ὁ *Berger de Xivrey* ἐκ τῶν *Ordonnances des Rois de France* (Τόμ. Θ' σ. 427 κ. ἑ.). Ἀλλὰ τὸ ὄνομα Bissipati δὲν εἶνε βυζαντικόν, μετεγρᾶφη δὲ πάντως οὕτω τὸ ὄνομ' ἀνδρὸς ἀνήκοντος εἰς τὸν γνωστὸν ἐν Βυζαντίῳ οἶκον τῶν Διςυπάτων, συγγενῆ τοῦ τῶν Παλαιολόγων. Ἴδε περὶ τούτου *Ducange Familiae Byzantinae* ἐκδ. Παρισίων σ. 256 κ. ἑ., ὅστις δὲν μνημονεύει τούτου τοῦ Ἀλεξίου. Καὶ οὗτος δὲ λατινιστὶ καλεῖ Bissipato τοὺς Διςυπάτους, προσθέτων τὰ ἑξῆς: *Certe Bissipatorum, seu potius Dishypatorum familia apud Byzantinos inter nobiliores maxime celebratur, quae nomen fortean traxerat a nescio quo bis Consule, seu Ordinario, seu Codicillari, qui bis Consulatus adipisci meruerat insignia . . .* Πρὸβλ. περὶ ἄλλων Διςυπάτων Μαξιμιλιανὸν *Treu* (Ἐπιστολὴ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ πρὸς Δαυίδ μοναχὸν τὸν Διςύπατον ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἰθνολογικῆς ἑταιρείας Τόμ. Γ' σ. 228 κ. ἑ. καὶ Τοῦ αὐτοῦ *Maximi monachi Planudis epistolae*. Ἐν Βρατισλαυίᾳ. 1890 σ. 207.

— **Ἐπίγραμμα εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Λασκάρως.** Ἐν τῷ κώδικι τῆς Βασιλικῆς Βιβλιοθήκης Βερολίνου *Phill. 1581 (Stude-*

mund-Cohn 178), γεγραμμένω τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα, εὐρηνται ἐν τῷ παραφύλλῳ τῆς ἀρχῆς, συνδεδειμένῳ τῷ ξύλλῳ. οἱ ἐξῆς στίχοι, μὴ σημειούμενοι ἐν τῷ καταλόγῳ. Αναφέρονται δ' εἰς ξυλίνην ἔδραν τοῦ Κωνσταντίνου ἢ τοῦ Ἰωάννου Λασκάρως. "Ἐχουσι δ' οἱ στίχοι οὗτοι ὡδε·

Τὸ πρὶν τηλεθάον Νυμφάων χεύμασι δένδρον
 ἐτμήθην ὡμῶς ὕλοτόμου παλάμη·
 ἀλλὰ γνάθους Ἡφαισίου λάβρον τε στόμ' ἀλύξαν
 Λασκάρει κλεινῇ νῦν καθέδρη γενόμεν.

Νύμφαι τοίνυν χαιρετε, δένδρεα θάλλετε τάλλα
 νομφαίκαϊς θκμινῶς ρεύμασιν ἀρδόμενα
 ἡμεῖς Κεκροπίδες τραυλιζειν μὴ φειδεσθε
 τοῖς κείνων κλωσίν βήματ' ἐρυσάμεναι.

Κύκνον ἐπεὶ μελίγηρον ἰμοῖς λάχον ἀγκαλίδεσσιν
 αἶρειν Μουσάων φθέγματ' ἐρευγόμενον,
 οἷς παινομένη γλυκεροῖς ἀρδεύμασιν οὔσιν
 τῶν ὑπὸ Νυμφάων θάλλω ἀρειότερον: —

— **Μετρολογικὸν σημείωμα.** Ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ (φ. 436^b) τοῦ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα γεγραμμένου ὑπ' ἀρ. 2671 κώδικος τῆς ἐν Παρισίοις Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης, οὗ ἄγνωστος εἶνε ἢ προέλευσις, εὐρῆται τὸ ἐξῆς μετρολογικὸν σημείωμα. Τὸ μοδόπουλον πύχες κτιστικῆς λε δλόγυρα, τὸ σχοινὴ ἰ σημάδια ἐνι, τὸ σημάδι γ χ πύχες.

— **Δημήτριος ὁ ἐξ Ἀθηνῶν βιβλιογράφος.** Εἰς τοὺς Ἀθηναίους βιβλιογράφους τοὺς ὑπ' ἰμοῦ καταγραφίντας (Ἀθηναῖοι βιβλιογράφοι καὶ κτήτορες κωδίκων ἐν τῇ Ἐπετηρίδι Παρνασσῶ Τόμ. Σ' 1902 σ. 159 κ. ἑ. καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει. — Συμπληρώματα εἰς τοὺς Ἀθηναίους βιβλιογράφους καὶ κτήτορας κωδίκων ἐν Ἐπετηρίδι Παρνασσῶ Τόμ. Η' 1904 σ. 49 κ. ἑ. Πρβλ. Νίου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Α' σ. 330, 376) πρόσθετος καὶ Δημήτριον τὸν ἐξ Ἀθηνῶν. Ἐγραψε δ' αὐτός τὸν ὑπ' ἀριθ. 471 νομοκάνονα τῆς μονῆς Βατοπεδίου, οὗ ἐν φ. 210^a ἀναγινώσκειται τὸ σημείωμα τόδε. Ἐτελειώθη αὕτη ἡ βίβλος τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμιμος εἰς τὰς 1613 ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ 16 ἀπὸ χειρὸς δημητρίου τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν τὸ ἐπὶ κλην τοῦ [ ] δημητρίου [ ] καὶ δούλου χριστοῦ. Ἴδε Μπενεσέδης Εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν τῷ Βατοπεδίῳ

καὶ τῆ Λαύρα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου εὐρισκομένων ἑλληνικῶν κανονικῶν χειρογράφων, ἐν Παραρτήματι τοῦ ΙΑ' Τόμου τῶν Βυζαντινῶν Χρονικῶν. Ἐν Πιτρουπόλει. 1904 σ. 31.

— Ἀνύπαρκτον ἔργον τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλά. Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 172 (II F 7) κώδικι τῆς ἐν Μοδένῃ βιβλιοθήκης περιέχεται σὺν τοῖς ἄλλοις α Διήγησις ὀφείλιμος εἰς παλαιὰς ἱστορίας συλλεγεῖσα καὶ ἀνάμνησις (γρ. ἀνάμνησιν) δηλοῦσα τοῦ παραδόξως γενομένου θαύματος ἠνίκα Πέρσαι καὶ βάρβαροι τὴν βασιλίδα πασῶν τῶν πόλεων τὴν Κωνσταντινούπολιν φημί περικύκλωσαν. . . . Ὁ δὲ τοῦς κώδικας τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης περιγράφας Puntoni προσγράφει τὴν ἐξ τούς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου ἀναφερομένην ἀνώνομον ἐκείνην Διήγησιν, καίτοι οὐκ ἄνευ τινὸς δισταγμοῦ, εἰς τὸν Θεοδοσίον Ζυγομαλᾶν, προτάσων τὰς λέξεις <Theodosii Zugomaliae?>. Ἴδε Studi Italiani di filologia classica Τόμ. Δ' (1896) σ. 493. Ἄλλ' ὁ Ἰταλὸς λόγιος ἀνεπιστάτως ἔγραψε ταῦτα, διότι ὁ μὲν κώδιξ ὁ περιλαμβάνων τὴν διήγησιν ἰγράφη, ὡς ὀρθῶς λέγει αὐτὸς ὁ Puntoni, τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, ὁ δὲ Θεοδοσίος Ζυγομαλᾶς ἔζησε τὸν δέκατον ἕκτον. Ἄλλως δὲ καὶ ἀρχαιότερους ἤδη κώδικας περιέχοντας τὴν Διήγησιν ταύτην ἔχομεν, οἷους ἀρκοῦμαι προχειρῶς σημειῶνων ἐνταῦθα τρεῖς, τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα γεγραμμένους, τοὺς ἐν τῇ μονῇ Ἰσθέρων ἐν Ἀγίῳ Ὀρει ὑπ' ἀρ. 449, 592 καὶ 677. Καὶ πότε μὲν ἰγράφη ἡ Διήγησις αὕτη, οἷα φέρεται ἐν τε τοῖς ἄλλοις κώδιξι καὶ ἐν τῷ τῆς Μοδένης, δὲν γινώσκω, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ αὐτῆς εἶνε ὅπωςδῆποτε παλαιὰ, καθ' ἃ δηλοῦσιν αὐτὰ τὰ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ αὐτῆς λεγόμενα ἐκ παλαιᾶς ἱστορίας συλλεγεῖσα.

Διορθώσεις εἰς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχέα. Ὁ συναδελφός κ. Σ. Βάσης ἐπέστειλέ μοι τῇ 1 Φεβρουαρίου τάδε· «Τὸ ἐν Ν. Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Α' σελ. 16 στ. 6 κ. ἐ. ὧδε ἐκδεδομένον χωρίον :

« . . . ἡσυχίας δὲ βεβαίας κατὰ [πάσαν σχε]δὸν τὴν Ρώ[μην], κατὰ τὴν Ἰταλίαν ταύτην ἀδοκῆτω[ς βαρ]ύτατος ἀνήφθη πόλεμος. Πικηνοὶ γὰρ καὶ Μάρσιοι καὶ Πελιγνοὶ πάλαι Ρωμαίων ὄντες κατήκοοι τότε πρὸς ἐλευθερίαν καὶ αὐτονομίαν ἐπεθύμησαν ἀχθέντες, ὑπὲρ τε τούτων Ῥωμαίοις ἀμφισβητεῖν ἀρξάμενοι ὀλεθρίων τε καὶ πολλῶν καταστάντα κακῶν αἰτίον ἐξάγουσι πόλεμον » ἀναγνωστίον πάντως ὧδε :

« ἡσυχίας δὲ βεβαίας κατὰ [πᾶσαν σχε]δὸν τὴν Ρω[μαίων], κατὰ τὴν Ἰταλίαν αὐτὴν ἀδοκίμω[ς βαρ]ύτατος ἀνήφθη πόλεμος. Πικηνοὶ γὰρ . . . . Ρωμαίων ὄντες κατήκοι, τότε πρὸς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας ἐπιθυμῶν ἀχθέντες ὀλέθριόν τε . . . . ἐξάγουσι πόλεμον ». Οὕτω πᾶσα σχεδὸν ἡ Ρωμαίων τ. ἱ. ἅπαν σχεδὸν τὸ λοιπὸν Ρωμαϊκὸν κράτος ἀντιτίθεται κάλλιστα πρὸς τὴν Ἰταλίαν αὐτὴν, αἴρεται δὲ ἡ παράδοξος σύνταξις πρὸς ἐλευθερίαν ἐπιθύμησαν, συνάπτεται δὲ ὀλέθριον πόλεμον κατὰ τὴν τὸ παρ' Εὐτροπίῳ *perniciosum bellum* καὶ τὸ ἐν 26, 18 « ὁ πάντων ὀλεθριώτατος . . . πόλεμος ὅτε πρὸς τοὺς Πικηνοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ρωμαίων ».

Μικρὸν κατωτέρω (σελ. 17 στ. 3 ἰ.) κεῖται

« ὡς Κλουέντιον μὲν τὸν ἡγεμόνα τῶν ἐναντίων μετὰ δυνάμειως μεγάλης τοῖς πεδίοις ἐκχέαι »

πρὸς ὃ παραβάλλοντες τὸ τοῦ Εὐτροπίου :

Cluentium hostium ducem cum magnis copiis fudit

συνάγομεν ὅτι τὸ μὲν ἀπαρέμφ. ἐκχέαι εἶναι, *si dis placet*, μετάφρασις τοῦ *fudit*, τὸ δὲ ἀνοητότατον πεδίοις εἶναι μετάφρασις τῆς ἐν τῷ τοῦ Εὐτροπίου ἀντιγράφῳ, ὃ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Ἰωάννης, παραγεγραμμένης τῷ *copiis* διαφόρου γραφῆς *campis* (*cāpis*), ἣν ὡσαύτως μετέφρασεν, ὡς περ καὶ τὸ *copiis*, ὁ ἄκριτος ἱστοριοσυρραπτάδης.

Αὐτ. σελ. 23, 22 γρ. περὶ τὸ [Γίφατον] ὄρος.

Αὐτ. σελ. 24, 1 στικτίον: « ἀποβαλὼν. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Πλούταρχος κ.τ.ἰ. ».

Αὐτ. 25, 13 γρ. ἀφῆκτο.

Αὐτ. 26, 10 γρ. σπάσαι.

Αὐτ. (σελ. 26) στ. 15 ἀντὶ τοῦ ὅς ἀπάντων . . . τετύχηκε γρ. ὅς α'. (= πρῶτος) πάντων . . . . τετύχηκε. (τοῦτ' αὐτὸ ἐπενόησε καὶ ὁ φοιτητῆς Κ^{ος} Βέης).

Αὐτ. 27, 12: « εἰ μὲν γὰρ τὴν Μαρίου καταβαλὼν δυναστείαν . . . παρέδωκε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τὴν πολιτείαν θαυμαστὸν ἂν ἦν ». Θαυμαστὸς ἂν ἦν ἀναγινώσκουσιν ὀρθότερον ΜΠ.

Αὐτ. 29, 4 γρ. τὴν Ρίας ἡμέραν (= ἰορτήν).

31, 4 ἀναγν. « Μάρκου τε Αἰμιλίου Λεπίδου καὶ Κύντου Λουατίου (= ΓΚ. Κυντίλου) Κατούλλου.

Ἄλλα πολλά τοῦ βιβλιογράφου πλημμελήματα διαρθρώθησαν τὰ μὲν ὑφ' Ἑμῶν, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Κ^{ου} Στ. Δραγούμη, τοῦ Κ^{ου} Κ. Παπαθεοδώρου καὶ ὑπὸ τοῦ Κ^{ου} Βαγιατζίδου.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι πρὸς ταῖς ἐν ταῖς Ἑμτέραις σημειώσεσι μνημονευομέναις πηγαῖς τῶν παρὰ τῷ Ἀντιοχείῳ ιστορουμένων μνημονευτέων εἰς 27, 12 εἰ τὸ τοῦ Σαλλουστιίου Catil. XI, 4: postquam L. Sulla recepta r. r. bonis initiis malos eventus habuit ».

— **Καὶ πόλεν ἢ ἀρχιεπισκοπὴ Λοπαδίου.** Ὁ φίλος κ. Γεώργιος Ζολώτας ἐπέστειλέ μοι τὰ ἐξῆς: « Ἴσως ἐνθυμοῦνται τινες τῶν ἀναγνώστων τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος, πῶς παρὰ τὴν θέλησίν μου ὄλως ἀνεφύη τὸ ζητημάτιον τῆς Ἐπισκοπῆς Λοπαδίου, ἥτις, οὐδαμῶς ἐν ταῖς Τάξεσι τῶν Μητροπόλεων μνημονευομένη, προήλθεν αὐθις εἰς φῶς ἐκ τῆς σεισηγημένης οὕτως εἰπεῖν Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἱστορίας. Θὰ ἐνθυμῶνται καὶ πῶς ἀπὸ ἐνὸς ἐγγράφου πατριαρχικοῦ, ὅπερ εἶχον τὸ πρῶτον μνημονεύσῃ ἐν σελ. 373 τοῦ Α' Τόμου τοῦ Ν. Ἑλληνομνήμωνος, φέρον ὄνομα ἀρχιεπισκόπου Λοπαδίου, ἠδυνήθην νὰ μνημονεύσω εὐθὺς μετ' ὀλίγον, ἐν σ. 498-500 τοῦ αὐτοῦ Τόμου, καὶ νὰ καταλέξω χρονολογικῶς ἄλλα ὀκτὼ τοιαῦτα ἔγγραφα. Τούτων ἐν ἔφερι πλὴν τοῦ Λοπαδίου καὶ τὴν ἐπισκοπικὴν προσηγορίαν Μελιτουπόλεως, γεγραμμένον τῷ 1315, ἐνῶ δύο ἄλλα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τὸ μὲν πρότερον τὸ δὲ ὕστερον ἐκδεδομένον, ἔχουσι τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον φέροντα τὴν προσηγορίαν μόνον τοῦ Λοπαδίου. Παρατηρῶν ταῦτα, καὶ ἐρμηνεύων τὴν συναμφάνειαν τοῦ ὀνόματος τῆς Μελιτουπόλεως (Μιλητοπόλεως, ἀρχαίας ἰδιωνύμου ἐπισκοπῆς τῆς Μητροπόλεως Κυζίκου), ἐπιφέρω τὴν ἐπομένην εἰκασίαν: « Ἐκ τούτου δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι, τιμηθέντος πολιτικῶς τοῦ Λοπαδίου ἐπὶ τῶν Κομνηνῶν, προσετέθη τὸ πρῶτον (δηλαδὴ ἀπὸ τῶν Κομνηνῶν ἤδη) καὶ τούτου (τοῦ Λοπαδίου) τὸ ὄνομα εἰς τὴν προσηγορίαν τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Μιλητοπόλεως ὕστερον δὲ καὶ ἐπεκράτησεν ὄλως (τὸ ὄνομα τοῦ Λοπαδίου), μάλιστα δ' ἀπὸ τῶν ἐν Νικαίᾳ βασιλέων ἡμῶν, ὁπότε καὶ εἰς ἀρχιεπισκοπὴν θὰ ἐτιμήθη, διότι τὸ Λοπάδιον εἶχε μεῖζον ἤδη ὄνομα ». Ἦγουν εἰκάζω, ὅτι τὸ Λοπάδιον οὐχὶ ἠνώθη ποτὲ, ἀλλ' ἀπῆρτιζε μίαν κοινὴν ἐπισκοπὴν μετὰ τῆς Μελιτουπόλεως, ἐξ ὅτου ἐπὶ τῶν Κομνηνῶν προσετέθη καὶ τούτου τὸ ὄνομα εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Μελιτουπόλεως, ὕστερον δὲ καὶ

ἐπεκράτησεν (ἢ ὀνομασία) καὶ διὰ τοῦτο παρελείπετο καὶ τὸ μόνον πατὲρ ὄνομα τῆς Ἐπισκοπῆς, ἢ Μελιτουπόλις. Ἐπιφέρω δὲ ὕστερον αὐτόθι καὶ ἄλλα εἰς διδασκαλίαν τῶν ἀπειροτέρων περὶ τὰ τοιαῦτα ἱστορικὰ ἡμῶν πράγματα, μηδεμίαν, ἐννοεῖται, ἀξίωσιν ἔχων ὅτι οἱ λόγοι μου εἶνε θέσφατα, πλὴν καθ' ὅσον προσιτὰ ὄντα εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν ἐστραζόντο καὶ εἰς τὰς ἐμοὶ ἄχρι νῦν γνωστὰς πηγὰς, διότι πιθανώτατα θὰ εὐρίσκωνται ἢ θὰ εὐρεθῶσι καὶ ἄλλαι.

Ἀληθῶς δὲ καὶ αὐτὸς εὗρον κατὰ τύχην μετ' οὐ πολὺ δύο ἄλλα πατριαρχικά ἔγγραφα, μνημονεύοντα τὴν προκειμένην ἐπισκοπὴν, τὸ μὲν τοῦ Πατριαρχοῦ Γερμανοῦ ἀπ' Αὐγούστου 1232, ἱκομένως κατ' εἰκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη ἀρχαιότερον τοῦ ἀρχαιότερου, ὧν εἶχον πρότερον σχετικῶν, ἐν ᾧ ὑπογράφεται ὁ Λοπαδίου καὶ Μελιτουπόλεως Ἀγαπητός, τὸ δὲ δεύτερον εἶναι Νισαρά τοῦ Πατριαρχοῦ Ἀθανασίου (1289-1293 καὶ 1303-1311), ἐκδοθεῖσα ἐν τύπῳ ὑπομνήματος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον ἐν ἔτει 1304 ἢ 1306, καὶ καταλέγει ἐν τοῖς συνεδρεύουσιν ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς ὑποψηφίους Δυρραχίου καὶ Λοπαδίου. Τῶν ἔγγραφων τούτων τὸ μὲν πρῶτον ἐξεδόθη ἐν Τόμφ Γ' τῆς συλλογῆς Miklosich καὶ Müller (σ. 65), τὸ δὲ δεύτερον πολλαχοῦ καὶ τελευταῖον ἐν τῷ Γ' μέρει τοῦ *Juris Graecoromani* τοῦ Zachariae σ. 628. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐνισχύουσιν ἔτι μᾶλλον τὰς εἰκασίας μου ὅτι ἡ ἐπισκοπὴ Λοπαδίου ἦτο ἐξ ἀρχῆς (ἀπὸ τῶν Κομνηνῶν ἢ ὁπότε ἠξιώθη τῆς τιμῆς ταύτης ἀκροφῶσι ἢ πόλις) μία μετὰ τῆς ἀρχαίας ἐπισκοπῆς Μιλητοπόλεως, καὶ ὅτι ἡ χρῆσις καὶ μόνον τοῦ ὀνόματος τοῦ Λοπαδίου ἐπεκράτησε σὺν τῇ ἐπικρατήσει τῆς σπουδαιότητος τῆς πόλεως ταύτης, χωρὶς ὁμως νὰ λείπῃ ὅλως καὶ ἡ προσθήκη τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος τῆς ἐπισκοπῆς, τοῦ ὀνόματος τῆς Μιλητοπόλεως, ὡς συμβαίνει πάντοτε ἐφ' ὁμοίων περιστάσεων.

Λαβὼν δὲ καὶ τὸ Γ' τεῦχος τοῦ Β' Τόμου τοῦ Νέου Ἑλληνομνήνορος, εἶδον ὅτι ἐν αὐτῷ ὁ τελειόφοιτος τῆς Ἰατρικῆς κ. Γρηγόριος Ἰωσηφίδης ἀναφέρει τὸ ὑπ' ἐμοῦ ἀγνοούμενον ἀρχαιότατον πατριαρχικὸν ἔγγραφον, τὸ φέρον τὴν ἐπισκοπὴν Λοπαδίου, τὸ ἀπ' Ὀκτωβρίου 1213 Μιχαὴλ τοῦ Αὐτωρειανοῦ, ἐν ᾧ συνογράφεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ ὁ Λοπαδίου καὶ Μελιτουπόλεως Νικηφόρος, καὶ ὅπως ἰδημοσίευσεν ἐν τοῖς Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς ὁ Παύλος. Ἡ χρῆ-

νολογία τοῦ ἱγγράφου χρήζει τινός ἐξετάσεως, διότι καθ' οὓς ὑπολογισμούς ποιεῖται ὁ κ. Γαδεῶν ἐκ τῶν εἰδήσεων τοῦ Καλλίστου ἐν σ. 380 τῶν Πατριαρχικῶν Πινάκων τοῦ ὁ Μιχαὴλ Αὐτωρειανός ἐτελεύτησε δέκα τέσσαρας ὅλους μῆνας πρὸ τῆς χρονολογίας τοῦ ἱγγράφου τούτου, τῆ 26 Αὐγούστου 1212· ὥστε ἡ αὐτὴ ἢ ἡ ἑτέρα χρονολογία εἶναι ἡμαρτημένη. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἡμῖν σπουδαῖον. Τὸ ἱγγραφον τοῦ Αὐτωρειανοῦ γνωρίζει ἡμῖν τὸν ἀρχαιότερον τῶν ἱμοὶ τοῦλάχιστον γνωστῶν ἐπισκόπων Λοπαδίου, φέροντα ἐν τῇ προσηγορίᾳ του καὶ τὸ πρότερον ὄνομα τῆς Μελιτουπόλεως, ὅπερ δύο μόνον ἄλλους ἀρχιερεῖς ἐγνώριζον φέροντας.

Δυστυχῶς ὁ κ. Ἰωσηφίδης δὲν ἠρέσθη νὰ δηλώσῃ καὶ προσενέγκῃ ὁπωσδήποτε τὴν περισπούδαστον συμβολὴν του εἰς τὸ περὶ ἐπισκοπῆς Λοπαδίου ζητημάτιον, ἀλλ' ἐπεδίωξε καὶ νὰ με ψέξῃ ἀσταθμῆτως ἀποφαινόμενος ὅτι τὸ ἱγγραφον τοῦ Αὐτωρειανοῦ ἐξελέγχει ἡμαρτημένον τὸ συμπέρασμά μου, ὅτι ἡ ἐπισκοπὴ Λοπαδίου ἠνώθη τῷ 1315 μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Μιλητοπόλεως. Ποῦ συνεπέρανα ἐγὼ τοιοῦτον συμπέρασμα; Τὸ συμπέρασμα κάμνει ἀντ' ἐμοῦ ὁ κ. Ἰωσηφίδης, ἐγὼ δὲ οὐδὲν συνεπέρανα συμπέρασμα οὔτε ἡμαρτημένον οὔτε ὀρθὸν ἐκ τοῦ ἱγγράφου τοῦ 1315, ἐν ᾧ συναναφέρεται καὶ ἡ Μελιτούπολις πρῶτην φορὰν, ὅσον ἐμοὶ τότε γνωστόν, ἀλλ' ἀπλῶς ἀναφέρω τὴν ἀναφορὰν, ὕστερον δὲ εἰκάζω ὅ,τι παρέθεσα ἀνωτέρω αὐταῖς μου ταῖς λέξεσιν, ἤγουν πᾶν τούναντίον ἢ ὅ,τι λέγει ὁ κ. Ἰωσηφίδης.

Ὅπως δ' ἐγὼ ἀπίθανον θεωρῶ τὸ συμπέρασμα ὅπερ συμπεραίνει ὁ κ. Ἰωσηφίδης, λέγων: «... ὅστις (Νικηφόρος τοῦ 1213) ἴσως ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος Λοπαδίου... Ἐπιτεταὶ λοιπὸν ἐντεῦθεν ὅτι ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Λοπαδίου ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς συστάσεως ἠνώθη μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Μελιτουπόλεως». Ἀπὸ ἰνδεχομένου (ἴσως) γεγονότος, οὐδ' εἰς σκιάν λόγου στηριζομένου, προβαίνει οὐκ ὀρθῶς εἰς τὴν ἀναντίρρητον ἀπόφασιν «Ἐπιτεταὶ λοιπὸν ἐντεῦθεν».

— **Παραρράματα καὶ προσθήκαι.** Ἀνωτέρω ἐν. 23,2 ἀντὶ ἀλλ' εἰ γράφει ἀλλ' [εἰ]. Αὐτόθι σ. 25,33 ἀντὶ ἐκλεξάμενος γράφει ἐκλεξάμενον, πρόσθετος δ' εἰς τὰς σημειώσεις, ὅτι ὁ κῶδιξ ἀντὶ τίνος ἔχει τινα. Ἐν σ. 62,13 ἀντὶ Κακούση γράφει Κακόσι.